

॥ ఓం నమో వేంకటేశాయ ॥

19.09.2023 - మంగళవారం (77వ రోజు)

## శ్రీమదాగవతం

॥ శ్రీ గురు ప్రార్థనా ॥

గురుర్బ్రహ్మ గురుర్విష్ణుః, గురుర్దేవో మహేశ్వరః ।  
గురుస్సాక్షాత్ పరం బ్రహ్మ, తస్మై శ్రీగురవే నమః ॥

॥ శ్రీనివాస ప్రార్థనా ॥

శేషతల్పవిరక్తాయ శేషశైల నివాసినే ।  
శేషజీవానురక్తాయ శ్రీనివాసాయ తే నమః ॥

॥ అథ సంకల్పః ॥

శ్రీమదాదివరాహక్షేత్రే-విరాజమానస్య-నిత్య శుద్ధ బుద్ధ ముక్త స్వభావస్య-లీలా గృహీత  
విగ్రహస్య-శ్రీ పద్మావతీ జానేః -అనుగ్రహేణ-అస్మాకం-సర్వేషాం-బుద్ధి శుద్ధ్యర్థం-  
విద్యాభివృద్ధ్యర్థం-భక్తి జ్ఞాన వైరాగ్యాది-తదనుకూల-సర్వ సంపత్ సమృద్ధ్యర్థం-  
శ్రీ పరమేశ్వరప్రీత్యర్థం-శ్రీమదాగవత పారం కరిష్యామహే.

అస్య-శ్రీమదాగవతస్తోత్ర మహామంత్రస్య-నారద ఋషిః-బృహతీ ఛందః-శ్రీకృష్ణః  
పరమాత్మా దేవతా-బ్రహ్మ బీజం-భక్తిః శక్తిః -జ్ఞాన వైరాగ్యే కీలకం-అస్మాకం  
శ్రీమద్భగవత్ప్రసాదసిద్ధ్యర్థే పాఠే వినియోగః ॥

॥ ధ్యానం ॥

నారాయణాఖ్య ఘన పాదప బద్ధ దేహం  
వ్యాస ప్రవాళ శుక కోరక సూత పుష్పాం  
లీలా కథావగత భూమ యశస్సుగంధాం  
వల్లీమిమాం భజత భాగవతాభిధేయాం ॥

శ్రీమదాగవతం ప్రవచనం - బహుశ్రీ కుప్పా విశ్వనాథ శర్మ గారిచే ప్రారంభం

శ్లోక పారాయణం - కె.వి.ఎన్.వి.జి. శేషాచార్యులు మరియు  
డా. పి.వి.ఎన్.ఎన్. మారుతి గార్లచే...

# శ్రీమద్భాగవతం

## ద్వితీయ స్కంధము

అథ శ్రీమద్భాగవతే పారమహంస్యాం సంహితాయాం ద్వితీయస్కంధే పంచమోఽధ్యాయః

నారద ఉవాచ

దేవదేవ నమస్తేఽస్తు భూతభావన పూర్వజ

తద్విజానీహి యజ్ఞానమాత్మతత్త్వనిదర్శనం

॥ 2-5-1 ॥

యద్రూపం యదధిష్ఠానం యతః సృష్టమిదం ప్రభో

యత్సంస్థం యత్పరం యచ్ఛ తత్తత్త్వం వద తత్త్వతః

॥ 2-5-2 ॥

సర్వం హ్యేతద్భవాన్ వేద భూతభవ్యభవత్ప్రభుః

కరామలకవద్విశ్వం విజ్ఞానావసితం తవ

॥ 2-5-3 ॥

యద్విజ్ఞానో యదాధారో యత్పరస్త్వం యదాత్మకః

ఏకః సృజసి భూతాని భూతైరేవాత్మమాయయా

॥ 2-5-4 ॥

ఆత్మన్ భావయసే తాని న పరాభావయన్ స్వయం

ఆత్మశక్తిమవష్టభ్య ఊర్ణనాభిరివాక్లమః

॥ 2-5-5 ॥

నాహం వేద పరం హ్యస్మిన్ నాపరం న సమం విభో

నామరూపగుణైర్భావ్యం సదసత్కించిదన్యతః

॥ 2-5-6 ॥

స భవానచరద్ధోరం యత్తపః సుసమాహితః

తేన ఖేదయసే నస్త్వం పరాశంకాం ప్రయచ్ఛసి

॥ 2-5-7 ॥

ఏతన్నే పృచ్ఛతః సర్వం సర్వజ్ఞ సకలేశ్వర

విజానీహి యథైవేదమహం బుధ్యేఽనుశాసితః

॥ 2-5-8 ॥

బ్రహ్మోవాచ

సమ్యక్కారుణికస్యేదం వత్స తే విచికిత్సితం

యదహం చోదితః సౌమ్య భగవద్వీర్యదర్శనే

॥ 2-5-9 ॥

నాన్యతం తవ తచ్ఛాపి యథా మాం ప్రబ్రవీషి భోః

అవిజ్ఞాయ పరం మత్త ఏతావత్త్వం యతో హి మే

॥ 2-5-10 ॥

యేన స్వరోచిషా విశ్వం రోచితం రోచయామ్యహం  
 యథార్కొఽగ్నిర్యథా సోమో యథర్క్షగ్రహతారకా || 2-5-11 ||  
 తస్మై నమో భగవతే వాసుదేవాయ ధీమహి  
 యన్మాయయా దుర్జయయా మాం బ్రువంతి జగద్గురుం || 2-5-12 ||  
 విలజ్జమానయా యస్య స్థాతుమీక్షాపథేఽముయా  
 విమోహితా వికత్థంతే మమాహమితి దుర్ధియః || 2-5-13 ||  
 ద్రవ్యం కర్మ చ కాలశ్చ స్వభావో జీవ ఏవ చ  
 వాసుదేవాత్పరో బ్రహ్మాన్ న చాన్యోఽర్థోఽస్తి తత్త్వతః || 2-5-14 ||  
 నారాయణపరా వేదా దేవా నారాయణాంగజాః  
 నారాయణపరా లోకా నారాయణపరా మఖాః || 2-5-15 ||  
 నారాయణపరో యోగో నారాయణపరం తపః  
 నారాయణపరం జ్ఞానం నారాయణపరా గతిః || 2-5-16 ||  
 తస్యాపి ద్రష్టురీశస్య కూటస్థస్యాఖిలాత్మనః  
 సృజ్యం సృజామి సృష్టోఽహమీక్షయైవాభిచోదితః || 2-5-17 ||  
 సత్త్వం రజస్తమ ఇతి నిర్గుణస్య గుణాస్త్రయః  
 స్థితిసర్గనిరోధేషు గృహీతా మాయయా విభోః || 2-5-18 ||  
 కార్యకారణకర్తృత్వే ద్రవ్యజ్ఞానక్రియాశ్రయాః  
 బద్ధంతి నిత్యదా ముక్తం మాయినం పురుషం గుణాః || 2-5-19 ||  
 స ఏష భగవాంల్లింగైస్త్రిభిరేభిరథోక్షజః  
 స్వలక్షితగతిర్బ్రహ్మాన్ సర్వేషాం మమ చేశ్వరః || 2-5-20 ||  
 కాలం కర్మ స్వభావం చ మాయేశో మాయయా స్వయా  
 ఆత్మన్య దృచ్ఛయా ప్రాప్తం విబుభూషురుపాదదే || 2-5-21 ||  
 కాలాద్గుణవ్యతికరః పరిణామః స్వభావతః  
 కర్మణో జన్మ మహతః పురుషోధిష్ఠితాదభూత్ || 2-5-22 ||

- మహతస్తు వికుర్వాణాద్రజఃసత్వోపబృంహితాత్  
తమఃప్రధానస్త్వభవద్ధ్రవ్యజ్ఞానక్రియాత్మకః ॥ 2-5-23 ॥
- సోఽహంకార ఇతి ప్రోక్తో వికుర్వన్ సమభూత్త్రిధా  
వైకారికస్థైజసశ్చ తామసశ్చేతి యద్భిదా  
ద్రవ్యశక్తిః క్రియాశక్తిర్జ్ఞానశక్తిరితి ప్రభో ॥ 2-5-24 ॥
- తామసాదపి భూతాదేర్వికుర్వాణాదభూన్నభః  
తస్య మాత్రా గుణః శబ్దో లింగం యద్ధ్రష్టుదృశ్యయోః .. ॥ 2-5-25 ॥
- నభసోఽథ వికుర్వాణాదభూత్స్పర్శగుణోఽనిలః  
పరాన్వయాచ్ఛబ్దవాంశ్చ ప్రాణ ఓజః సహో బలం ॥ 2-5-26 ॥
- వాయోరపి వికుర్వాణాత్కాలకర్మస్వభావతః  
ఉదపద్యత తేజో వై రూపవత్స్పర్శశబ్దవత్ ॥ 2-5-27 ॥
- తేజసస్తు వికుర్వాణాదాసీదంభో రసాత్మకం  
రూపవత్స్పర్శవచ్ఛాంభో ఘోషవచ్ఛ పరాన్వయాత్ ॥ 2-5-28 ॥
- విశేషస్తు వికుర్వాణాదంభసో గంధవానభూత్  
పరాన్వయాద్రసస్పర్శశబ్దరూపగుణాన్వితః ॥ 2-5-29 ॥
- వైకారికాన్మనో జ్ఞే దేవా వైకారికా దశ  
దిగ్వాతార్కప్రచేతోఽశ్వివహ్నిండ్రోపేంద్రమిత్రకాః ॥ 2-5-30 ॥
- తైజసాత్తు వికుర్వాణాదింద్రియాణి దశాభవన్  
జ్ఞానశక్తిః క్రియాశక్తిర్బుద్ధిః ప్రాణశ్చ తైజసౌ  
శ్రోత్రం త్వగ్గ్రాణదృగ్జిహ్వ వాగ్దోర్మేధ్రాంఘ్రిపాయవః ॥ 2-5-31 ॥
- యదైతేఽసంగతా భావా భూతేంద్రియమనోగుణాః  
యదాయతననిర్మాణే న శేకుర్బ్రహ్మవిత్తమ ॥ 2-5-32 ॥
- తదా సంహత్య చాన్యోన్యం భగవచ్ఛక్తిచోదితాః  
సదసత్త్వముపాదాయ చోభయం సస్మజుర్హృదః ॥ 2-5-33 ॥

వర్షపూగసహస్రాంతే తదండముదకేశయం

కాలకర్మస్వభావస్థో జీవోఽజీవమజీవయత్

॥ 2-5-34 ॥

స ఏవ పురుషస్తస్మాదండం నిర్భిద్య నిర్గతః

సహస్రోర్వంఘ్రిబాహ్వాక్షః సహస్రాననశీర్షవాన్

॥ 2-5-35 ॥

యస్యేహోవయవైర్లోకాన్ కల్పయంతి మనీషిణః

కట్యాదిభిరధః సప్త సప్తోర్ధ్వం జఘనాదిభిః

॥ 2-5-36 ॥

పురుషస్య ముఖం బ్రహ్మ క్షత్రమేతస్య బాహవః

ఊర్వోర్వైశ్యో భగవతః పద్భ్యాం శూద్రో వ్యజాయత

॥ 2-5-37 ॥

భూర్లోకః కల్పితః పద్భ్యాం భువర్లోకోఽస్య నాభితః

హృదా స్వర్లోక ఉరసా మహర్లోకో మహాత్మనః

॥ 2-5-38 ॥

గ్రీవాయాం జనలోకశ్చ తపోలోకః స్తనద్వయాత్

మూర్ధభిః సత్యలోకస్తు బ్రహ్మలోకః సనాతనః

॥ 2-5-39 ॥

తత్కట్యాం చాతలం క్లుప్తమూరుభ్యాం వితలం విభోః

జానుభ్యాం సుతలం శుద్ధం జంఘాభ్యాం తు తలాతలం

॥ 2-5-40 ॥

మహాతలం తు గుల్ఫాభ్యాం ప్రపదాభ్యాం రసాతలం

పాతాలం పాదతలత ఇతి లోకమయః పుమాన్

॥ 2-5-41 ॥

భూర్లోకః కల్పితః పద్భ్యాం భువర్లోకోఽస్య నాభితః

స్వర్లోకః కల్పితో మూర్ధ్నా ఇతి వా లోకకల్పనా

॥ 2-5-42 ॥

**ఇతి శ్రీమద్భాగవతే పారమహంస్యాం సంహితాయాం ట్వితీయస్కంధే పంచమోఽధ్యాయః**

**అథ శ్రీమద్భాగవతే పారమహంస్యాం సంహితాయాం ట్వితీయ స్కంధే షష్ఠోఽధ్యాయః**

**బ్రహ్మోవాచ**

వాచాం వహ్నేర్ముఖం క్షేత్రం ఛందసాం సప్త ధాతవః

హవ్యకవ్యామృతాన్నానాం జిహ్వో సర్వరసస్య చ

॥ 2-6-1 ॥

- సర్వాసూనాం చ వాయోశ్చ తన్నాసే పరమాయనే  
అశ్వినోరోషధీనాం చ ప్రూణో మోదప్రమోదయోః ॥ 2-6-2 ॥
- రూపాణాం తేజసాం చక్షుర్ద్రివః సూర్యస్య చాక్షిణీ  
కర్ణౌ దిశాం చ తీర్థానాం శ్రోత్రమాకాశశబ్దయోః  
తద్గాత్రం వస్తుసారాణాం సౌభగస్య చ భాజనం ॥ 2-6-3 ॥
- త్వగస్య స్పర్శవాయోశ్చ సర్వమేధస్య చైవ హి  
రోమాణ్యుద్భిజ్జజాతీనాం యైర్వా యజ్ఞస్తు సంభృతః ॥ 2-6-4 ॥
- కేశశ్మశ్రునఖాన్యస్య శిలాలోహాభ్రవిద్యుతాం  
బాహవో లోకపాలానాం ప్రాయశః క్షేమకర్మణాం ॥ 2-6-5 ॥
- విక్రమో భూర్భువః స్వశ్చ క్షేమస్య శరణస్య చ  
సర్వకామవరస్యాపి హరేశ్చరణ ఆస్పదం ॥ 2-6-6 ॥
- అపాం వీర్యస్య సర్గస్య పర్జన్యస్య ప్రజాపతేః  
పుంసః శిశ్న ఉపస్థస్తు ప్రజాత్యానందనిర్వృతేః ॥ 2-6-7 ॥
- పాయుర్యమస్య మిత్రస్య పరిమోక్షస్య నారద  
హింసాయా నిర్వతేర్మత్యోర్నిరయస్య గుదం స్మృతః ॥ 2-6-8 ॥
- పరాభూతేరధర్మస్య తమసశ్చాపి పశ్చిమః  
నాడ్యో నదనదీనాం తు గోత్రాణామస్థిసంహతిః ॥ 2-6-9 ॥
- అవ్యక్తరససింధూనాం భూతానాం నిధనస్య చ  
ఉదరం విదితం పుంసో హృదయం మనసః పదం ॥ 2-6-10 ॥
- ధర్మస్య మమ తుభ్యం చ కుమారాణాం భవస్య చ  
విజ్ఞానస్య చ సత్త్వస్య పరస్యాత్మా పరాయణం ॥ 2-6-11 ॥
- అహం భవాన్ భవశ్చైవ త ఇమే మునయోఽగ్రజాః  
సురాసురనరా నాగాః ఖగా మృగసరీస్యపాః ॥ 2-6-12 ॥

- గంధర్వాపురసో యక్షా రక్షోభూతగణోరగాః  
పశవః పితరః సిద్ధా విద్యాధ్రాశ్చారణా ద్రుమాః ॥ 2-6-13 ॥
- అన్యే చ వివిధా జీవా జలస్థలనభౌకసః  
గ్రహర్షకేతవస్తారాస్తడితః స్తనయిత్నవః ॥ 2-6-14 ॥
- సర్వం పురుష ఏవేదం భూతం భవ్యం భవచ్చ యత్  
తేనేదమావృతం విశ్వం వితస్తిమధితిష్ఠతి ॥ 2-6-15 ॥
- స్వధిష్ఠ్యం ప్రతపన్ ప్రాణో బహిశ్చ ప్రతపత్యసౌ  
ఏవం విరాజం ప్రతపంస్తపత్యంతర్బహిః పుమాన్ ॥ 2-6-16 ॥
- సోఽమృతస్యాభయస్యేశో మర్త్యమన్నం యదత్యగాత్  
మహిమైష తతో బ్రహ్మాన్ పురుషస్య దురత్యయః ॥ 2-6-17 ॥
- పాదేషు సర్వభూతాని పుంసః స్థితిపదో విదుః  
అమృతం క్షేమమభయం త్రిమూర్ధ్నోఽధాయి మూర్ధసు ॥ 2-6-18 ॥
- పాదాస్తయో బహిశ్చాసన్నప్రజానాం య ఆశ్రమాః  
అంతస్త్రిలోక్యాస్తవరో గృహమేధోఽబృహద్రవ్సతః ॥ 2-6-19 ॥
- సృతీ విచక్రమే విష్వజ్ సాశనానశనే ఉభే  
యదవిద్యా చ విద్యా చ పురుషస్తాభయాశ్రయః ॥ 2-6-20 ॥
- యస్మాదండం విరాడ్జ్ఞే భూతేంద్రియగుణాత్మకః  
తద్ద్రవ్యమత్యగాద్విశ్వం గోభిః సూర్య ఇవాతపన్ ॥ 2-6-21 ॥
- యదాస్య నాభ్యాన్నలినాదహమాసం మహాత్మనః  
నావిదం యజ్ఞసంభారాన్ పురుషావయవాదృతే ॥ 2-6-22 ॥
- తేషు యజ్ఞస్య పశవః సవనస్పతయః కుశాః  
ఇదం చ దేవయజనం కాలశ్చోరుగుణాన్వితః ॥ 2-6-23 ॥
- వస్తాన్యోషధయః స్నేహో రసలోహమృదో జలం  
ఋచో యజుంషి సామాని చాతుర్వృతం చ సత్తమ ॥ 2-6-24 ॥

నామధేయాని మంత్రాశ్చ దక్షిణాశ్చ వ్రతాని చ

దేవతానుక్రమః కల్పః సంకల్పస్తంత్రమేవ చ

|| 2-6-25 ||

గతయో మతయః శ్రద్ధా ప్రాయశ్చిత్తం సమర్పణం

పురుషోవయవైరేతే సంభారాః సంభృతా మయా

|| 2-6-26 ||

ఇతి సంభృతసంభారః పురుషోవయవైరహం

తమేవ పురుషం యజ్ఞం తేనైవాయజమీశ్వరం

|| 2-6-27 ||

తతస్తే భ్రాతర ఇమే ప్రజానాం పతయో నవ

అయజన్ వ్యక్తమవ్యక్తం పురుషం సుసమాహితాః

|| 2-6-28 ||

తతశ్చ మనవః కాలే ఈజిరే ఋషయో\_పరే

పితరో విబుధా దైత్యా మనుష్యాః క్రతుభిర్విభుం

|| 2-6-29 ||

నారాయణే భగవతి తదిదం విశ్వమాహితం

గృహీతమాయోరుగుణః సర్గాదావగుణః స్వతః

|| 2-6-30 ||

సృజామి తన్నియుక్తో\_హం హరో హరతి తద్వశః

విశ్వం పురుషరూపేణ పరిపాతి త్రిశక్తిధృక్

|| 2-6-31 ||

ఇతి తే\_భిహితం తాత యథేదమనుపృచ్ఛసి

నాన్యద్భగవతః కించిద్భావ్యం సదసదాత్మకం

|| 2-6-32 ||

న భారతీ మేఙ్గమృషోపలక్ష్మతే

న వై క్వచిన్మే మనసో మృషా గతిః

న మే హృషీకాణి పతంత్యసత్పథే

యన్మే హృదౌత్కంఠ్యవతా ధృతో హరిః

|| 2-6-33 ||

సో\_హం సమామ్నాయమయస్తపోమయః

ప్రజాపతీనామభివందితః పతిః

ఆస్థాయ యోగం నిపుణం సమాహితః

తం నాధ్యగచ్ఛం యత ఆత్మసంభవః

|| 2-6-34 ||



నతోఽస్త్వహం తచ్చరణం సమీయుషాం  
భవచ్ఛిదం స్వస్త్వయనం సుమంగలం  
యో హ్యోత్మమాయావిభవం స్మ పర్యగాత్  
యథా నభః స్వాంతమథాపరే కుతః

॥ 2-6-35 ॥

నాహం న యూయం యదృతాం గతిం విదు  
ర్న వామదేవః కిముతాపరే సురాః  
తన్మాయయా మోహితబుద్ధయస్త్విదం  
వినిర్మితం చాత్మసమం విచక్షుహే

॥ 2-6-36 ॥

యస్యావతారకర్మాణి గాయంతి హ్యస్మదాదయః  
న యం విదంతి తత్త్వేన తస్మై భగవతే నమః

॥ 2-6-37 ॥

స ఏష ఆద్యః పురుషః కల్పే కల్పే సృజత్యజః  
ఆత్మాఽఽత్మన్యాత్మనాఽఽత్మానం సంయచ్ఛతి చ పాతి చ

॥ 2-6-38 ॥

విశుద్ధం కేవలం జ్ఞానం ప్రత్యక్ సమ్యగవస్థితం  
సత్యం పూర్ణమనాద్యంతం నిర్గుణం నిత్యమద్వయం

॥ 2-6-39 ॥

ఋషే విదంతి మునయః ప్రశాంతాత్మేంద్రియాశయాః  
యదా తదేవాసత్తర్కైస్త్తిరోధీయేత విప్లుతం

॥ 2-6-40 ॥

ఆద్యోఽవతారః పురుషః పరస్య  
కాలః స్వభావః సదసన్మనశ్చ  
ద్రవ్యం వికారో గుణ ఇంద్రియాణి  
విరాట్ స్వరాట్ స్థాస్ను చరిష్ణు భూమ్నః

॥ 2-6-41 ॥

అహం భవో యజ్ఞ ఇమే ప్రజేశా  
దక్షాదయో యే భవదాదయశ్చ  
స్వర్లోకపాలాః ఖగలోకపాలా  
నృలోకపాలాస్తలలోకపాలాః

॥ 2-6-42 ॥

గంధర్వవిద్యాధరచారణేశా

యే యక్షరక్షోరగనాగనాథాః

యే వా ఋషీణామృషభాః పితౄణాం

దైత్యేంద్రసిద్ధేశ్వరదానవేంద్రాః

అన్యే చ యే ప్రేతపిశాచభూత

కూష్మాండయాదోమృగపక్ష్యధీశాః

॥ 2-6-43 ॥

యత్కించ లోకే భగవన్ మహస్వ

దోజఃసహస్వద్బలవత్కమావత్

శ్రీహ్రీవిభూత్యాత్మవదద్భుతార్ణం

తత్త్వం పరం రూపవదస్వరూపం

॥ 2-6-44 ॥

ప్రాధాన్యతో యాన్ ఋష ఆమనంతి

లీలావతారాన్ పురుషస్య భూమ్నః

ఆపీయతాం కర్ణకషాయశోషా

ననుక్రమిష్యే త ఇమాన్ సుపేశాన్

॥ 2-6-45 ॥

ఇతి శ్రీమద్భాగవతే పారమహంస్యాం సంహితాయాం త్వితీయ స్కంధే షష్ఠోఽధ్యాయః

----- సంకీర్తన -----

॥ అథ క్షమా పార్థనా ॥

యదక్షరపదభ్రష్టం మాత్రాహీనం చ యద్భవేత్ ।

తత్సర్వం క్షమ్యతాం దేవ నారాయణ నమోఽస్తు తే ॥

॥ అథ భగవత్సమర్పణమ్ ॥

కాయేన వాచా మనసేన్ద్రియైర్వా బుధ్యాత్మనా వా ప్రకృతేస్స్వభావాత్ ।

కరోమి యద్యత్ సకలం పరస్మై నారాయణాయేతి సమర్పయామి ॥

॥ అథ లోకక్షేమ పార్థనా ॥

సర్వే భవన్తు సుఖినః సర్వే సన్తు నిరామయాః ।

సర్వే భద్రాణి పశ్యన్తు మా కశ్చిత్ దుఃఖభాగ్భవేత్ ॥

॥ అథ మంగళమ్ ॥

శ్రియః కాంతాయ కల్యాణనిధయే నిధయేఽర్థినామ్ ।  
శ్రీవేంకటనివాసాయ శ్రీనివాసాయ మంగళమ్ ॥

---